

BESLUT

2016-09-19

Dnr: 16/00083

SAKEN

Ring P1, 2016-01-12, inslag med uppläsning av mejl från lyssnare; fråga om mediets genomslagskraft

BESLUT

Inslaget fälls. Granskningsnämnden anser att det strider mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Radio AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

Inslaget var en del av *Ring P1* där programledaren läste upp mejl från lyssnare. Ett av mejlen var från en person som bemötte ett resonemang som förts fram av en äldre kvinna som ringt in tidigare i programmet i samband med en diskussion om mörkläggning av sextrakasserier på offentliga platser. Den äldre kvinnan hade bland annat pratat om kvinnosynen i Sverige när hon växte upp under 30-, 40- och 50-talet. Hon sa bland annat följande under telefonsamtalet.

Det ska inte skyllas på att det är andra kulturer och allt sånt där tjafs, för jag har ju jobbat också i många år på svenska arbetsmark[...], det är lika mycket svenskar som tafsar så det är inte bara kulturella skillnader eller vad de pratar om. [...]

[...] dem ska inte i alla fall inte skylla på att det är nordafrikanskt utseende liksom, svenska män det är sånt hyckleri att de ska låtsas vara så indignerade nu då, men jag menar de är lika goda kålsupare. (Programledaren) – Okej, vi får se om de ringer och svarar på detta, eller om någon annan vill vara med.

Programledaren sa under inslaget med uppläsning av mejl från lyssnare bland annat följande.

Och det mejlas in, jättemycket mejl hela tiden också till programmet och det är ju

spännvidd i mejlen kan jag säga. [...]

Och sen skriver [personnamn]: Varför släpper ni fram senildementa kärringar att debattera den muslimska våldtäktspöbeln? Det är alldeles för allvarligt för att fortsätta att förvanska sanningen med inringare som överhuvudtaget inte är med på banan, tyckte [personnamn].

ANMÄLAN

Anmälaren anser att inslaget strider mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft då programledaren lämnade det upplästa mejlet helt utan kommentar. Formuleringen om den ”muslimska våldtäktspöbeln” var enligt anmälaren uppenbart kränkande mot människor med en viss religion och programledaren borde bemött innehållet i mejlet efter uppläsningen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft och anför följande.

Ring P1 bygger på att lyssnarna i direktsändning kan ringa in och diskutera både högt och lågt med programledaren. Människor som i vanliga fall inte deltar i den offentliga debatten kan här komma till tals och framföra sina åsikter. *Ring P1* ger lyssnarna chansen att kommentera sin samtid, i direkt samtal med programledaren eller genom exempelvis sms, mejl eller sociala medier. Det förekommer att programledaren läser upp synpunkter från lyssnare som inkommer via mejl eller på telefonsvararen för att få en vid spridning av åsikter. Inte sällan vill de inringande diskutera invandring, främlingsfientlighet och rasism i programmet. Ett ämne som således blir belyst ofta och genomgripande från olika vinklar.

I den aktuella direktsändningen diskuterades mörkläggningen av sex-trakasserier i Kungsträdgården och Köln. Dagens Nyheter hade rapporterat om händelserna två dagar tidigare och ämnet hade berörts i *Ring P1* dagen innan. Ämnen som dominerar nyhets- och samhällsprogram förekommer också i *Ring P1* i hög utsträckning. Just detta ämne med den påstådda mörkläggningen återkom sedan i programmet de två följande dagarna.

För att så många infallsvinklar som möjligt ska komma fram förekommer ofta både direktsända telefonsamtal och bandade samtal. Därutöver lästes också den aktuella dagen ett antal mejl upp i programmet. Tilltalet hos de inringande i radioprogrammet är, generellt sett, annorlunda än den hårda ton som förekommer i mejl och i sociala medier. För att belysa hur olika det kan låta och, framför allt, för att få till stånd en diskussion lästes flera mejl med varierat språkbruk upp.

Det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i ljudradion. Enligt gransknings-

nämndens praxis har utomstående stor möjlighet att uttrycka sina personliga uppfattningar i olika ämnen, även sådana som kan uppfattas som kontroversiella. Av sammanhanget framgick tydligt att det inte var SR som formulerat, eller ställt sig bakom, uttryckssättet. SR har dock förståelse för att formuleringen kunde uppfattas som stötande. Programbolaget hade emellertid skäl att tro att uttalandet skulle kommenteras, eller balanseras upp, inom ramen för det pågående programmet. Syftet var som ovan nämnts att stimulera till debatt i en aktuella och viktig samhällsfråga. En skyldighet som åligger programbolaget enligt sändningstillståndet.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska ta hänsyn till radions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (17 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot något av könen, mot människor med viss hudfärg, nationalitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

Vid prövningen i ärendet aktualiseras bestämmelsen om mediets genomslagskraft i 17 § i SR:s sändningstillstånd, men också den så kallade demokratibestämmelsen i 14 kap. 1 § radio- och tv-lagen. Enligt denna ska programverksamheten som helhet präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

TIDIGARE BESLUT

Flera inslag i *Ring P1* som sändes i september 2011 där ett och samma lyssnarinlägg från programmets telefonsvarare spelades upp fälldes respektive friades av granskningsnämnden. Lyssnarinlägget gav enligt nämnden uttryck för en uppenbart kränkande och fördomsfull syn på invandrare från arabisktalande länder. Inlägget spelades upp i det ordinarie programmet, i repriseringen av programmet samt i en kortversion av programmet. I samtliga fall sändes inlägget okommenterat. I fråga om ett inslag då lyssnarinlägget spelades upp, som sändes inom ramen för det ordinarie programmet, uppmanade programledaren lyssnarna till att debattera den fråga som inlägget tog upp. Nämnden ansåg i det fallet att SR hade anledning att utgå från att balanserade lyssnarinlägg skulle

komma senare i programmet och friade inslaget. I fråga om de övriga två inslagen ansåg nämnden, mot bakgrund av att inlägget sändes okommenterat och utan möjlighet till efterföljande diskussion i samma program, att dessa inslag stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft (beslut 11/02885).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att det upplästa mejlet gav uttryck för åsikter som var uppenbart kränkande mot personer med muslimsk tro. Att programledaren inte, med stöd av demokratibestämmelsen, tydligt tog avstånd från det som fördes fram i mejlet utan lämnade uppläsningen okommenterad medför enligt nämnden att inslaget strider mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Kristina Ståhl, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche, Clas Barkman och Berivan Yildiz efter föredragning av Gustav Aspengren.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Gustav Aspengren